

ACRL Visual Literacy Competency Standards for Higher Education

Approved by the ACRL Board of Directors, October 2011

Persian Translation

Translated by:

Ali Hossein Ghasemi

(tvahn@yahoo.com)

++98 915 524 1594

JundiShapur Univ., Paramed. School,

Golestan Blvrd.,

Ahvaz, IRAN

Raana Kousari

(raana.kousari@gmail.com)

++98 937 490 656

JundiShapur Univ., Central Library,

Golestan Blvrd.,

Ahvaz, IRAN

استاندارد قابلیت‌های سواد بصری برای آموزش عالی^۱

انجمن کتابخانه‌های دانشکده‌ای و پژوهشی

مصوب هیئت مدیره انجمن کتابخانه‌های دانشکده‌ای و پژوهشی، اکتبر ۲۰۱۱

فهرست مطالب

۲ مقدمه
۲ تعریف سواد بصری
۳ سواد بصری و آموزش عالی
۴ سواد بصری و سواد اطلاعاتی
۴ پیاده‌سازی و به‌کارگیری این «استاندارد»
۵ فرآیند تدوین استاندارد
۵ استاندارد، شاخص‌های عملکرد، و برآیندهای یادگیری
۵ استاندارد ۱
۶ استاندارد ۲
۸ استاندارد ۳
۹ استاندارد ۴
۱۰ استاندارد ۵
۱۱ استاندارد ۶
۱۲ استاندارد ۷
۱۴ پیوست ۱: منابع و کتابشناسی
۱۴ منابع اصلی
۱۴ کارگروه ویژه استاندارد سواد بصری
۱۵ استناد

۱. ترجمه علی حسین قاسمی (tvahn@yahoo.com)، رعناکوثری (raana.kousari@gmail.com)

مقدمه

اهمیت تصاویر و رسانه‌های بصری در فرهنگ معاصر، به تدریج معنای باسواد در قرن ۲۱ را تغییر می‌دهد. جامعه امروز، بسیار بصری است، و تصویر بصری اکنون دیگر مکملی برای دیگر فرم‌های اطلاعات به شمار نمی‌آید. فناوری‌های نوین دیجیتالی، ساخت و هم‌رسانی رسانه‌های بصری را تقریباً برای هر کسی ممکن ساخته‌اند. با این حال، همه‌گیری تصاویر و رسانه‌های بصری ضرورتاً به این معنا نیست که افراد قادرند محتوای بصری را به صورت منتقدانه ببینند، به کار گیرند، و خلق کنند. افراد باید این مهارت‌های ضروری را به منظور حضور توانمندانه در یک جامعه بصری گرا کسب کنند. سواد رسانه‌ای، به افراد به منظور مشارکت تمام و کمال در یک فرهنگ بصری، قدرت می‌بخشد.

تعریف سواد بصری

سواد بصری مجموعه توانایی‌هایی است که فرد را قادر می‌سازد به شیوه‌ای اثربخش به یافتن، تفسیر، ارزیابی، به‌کارگیری، و خلق تصاویر و رسانه‌های بصری اقدام کند. مهارت‌های سواد بصری، یادگیرنده را برای درک و تحلیل اجزای بافتاری، فرهنگی، اخلاقی، زیبایی‌شناختی، اندیشگی، و فنی ملازم با تولید و کاربرد مواد بصری مجهز می‌کند. یک فرد باسواد بصری هم یک مصرف‌کننده منتقد رسانه‌های بصری و هم یک همکار باصلاحیت برای یک نهاد ترکیب‌یافته از دانش و فرهنگ است.

در یک محیط بین‌رشته‌ای و در آموزش عالی، فرد باسواد بصری قادر است:

- ماهیت و مقدار مواد بصری مورد نیاز را تعیین کند؛
- ضمن یافتن تصاویر و رسانه‌های بصری مورد نیاز به شیوه‌ای اثربخش و کارآمد، به آن‌ها دسترسی پیدا کند؛
- معانی تصاویر و رسانه‌های بصری را تفسیر و تحلیل کند؛
- تصاویر و منبع آن‌ها را ارزیابی کند؛
- تصاویر و رسانه‌های بصری را به شیوه‌ای اثربخش، مورد استفاده قرار دهد؛
- به طراحی و تولید تصاویر و رسانه‌های بصری با‌معنا بپردازد؛
- بسیاری از موضوعات اخلاقی، حقوقی، اجتماعی، و اقتصادی حول تولید و به‌کارگیری تصاویر و رسانه‌های بصری را درک می‌کند، و ضمن دسترسی به مواد بصری، به شیوه اخلاقی از آن‌ها استفاده می‌کند.

سواد بصری و آموزش عالی

دانشجویان رشته‌های گوناگون در طول دوره تحصیلی خود با تصاویر و مواد بصری رویارو می‌شوند. اگرچه درک، به‌کارگیری، و خلق تصاویر در فعالیت دانشگاهی از دانشجویان انتظار می‌رود، اما آنان همیشه از آمادگی لازم برای انجام این کارها برخوردار نیستند. کار پژوهشمداران با تصاویر به مهارت‌های خاص مواد بصری در امر پژوهش، تفسیر، تحلیل، و ارزیابی نیاز دارد. وجود این توانایی‌ها امری مسلم و بدیهی نیست و ایجاد آن‌ها نیازمند آموزش، پشتیبانی، و تلفیق با برنامه درسی است.

نکته قابل توجه این که برخی از استانداردهای آموزش عالی و دوره کودکستان تا پایان متوسطه، سواد بصری را نیز به عنوان یکی از چندین سواد کلیدی مورد نیاز برای حصول موفقیت در جامعه معاصر دربرمی‌گیرد^۱. بسیاری از مباحث ترا- سواد^۲، فرا- سواد^۳، و سواد چند حالتی^۴، سواد بصری را نیز از جمله سواد‌های مهم برای یادگیرندگان امروزی قرار می‌دهند. مجموعه متنوعی از متون نیز در موضوع سواد بصری و مطالعات بصری وجود دارد. باین حال، استانداردهایی که مشخص‌کننده برآیندهای یادگیری دانشجویان حول سواد بصری بین‌رشته‌ای در آموزش عالی باشد، تدوین نشده است. «استاندارد قابلیت‌های سواد بصری برای آموزش عالی» به این جای خالی در متون مربوطه اشاره می‌کند و ابزارهایی برای آموزشگرانی که در صد پیگیری سواد بصری با دانشجویان مقاطع مختلف هستند فراهم می‌آورد.

«استاندارد قابلیت‌های سواد بصری برای آموزش عالی» یک چارچوب و ساختار اندیشگی برای تسهیل در ایجاد مهارت‌ها و قابلیت‌های مورد نیاز برای دانشجویان به منظور کار با تصاویر در محیط آکادمیک، و استفاده و تولید منتقدانه رسانه‌های بصری در طول زندگی حرفه‌ای آنان ایجاد می‌کند. در پشتیبانی از تلاش‌هایی که برای حصول پیشرفت‌های سنجش پذیر در سواد بصری دانشجو صورت می‌گیرد، این «استاندارد» مشتمل بر برآیندهای قابل مشاهده در یادگیری است که می‌توان آن‌ها را تدریس و سنجش نمود. علاوه بر تأمین ابزارهایی برای مدرسان رشته‌های مختلف، این «استاندارد» یک زبان مشترک برای بحث در باره استفاده دانشجویان از مواد بصری در کار دانشگاهی و فراتر از آن ارائه می‌دهد.

۱. دو تای این استانداردها عبارت‌اند از «استاندارد یادگیرنده در قرن ۲۱» (st-Century Learner Standards for the ۲۱st) از «انجمن کتابداران آموزشی آمریکایی» (American Association of School Librarians) ۲۰۰۷ (http://www.ala.org/ala/mgrps/divs/aasl/guidelinesandstandards/learningstandards/AASL_LearningStandards.pdf)، و «چارچوب ان‌سی‌تی‌ئی (شورای ملی معلمان انگلیسی) برای برنامه درسی و سنجش در قرن ۲۱» (NCTE Framework for ۲۱st Century Curriculum and Assessment) از «شورای ملی معلمان انگلیسی» (National Council of Teachers of English) ۲۰۰۸.

2. transliteracy
3. metaliteracy
4. multimodal literacy

سواد بصری و سواد اطلاعاتی

«استاندارد سواد بصری» در بستر «استاندارد قابلیت‌های سواد اطلاعاتی برای آموزش عالی» توسعه یافت و هدف از آن، تکمیل «استاندارد سواد اطلاعاتی» است. «استاندارد سواد بصری» به برخی از موضوعات منحصر به فردی می‌پردازد که در مواد بصری ارائه شده‌اند. تصاویر اغلب به مثابه اطلاعات عمل می‌کنند، اما در عین حال، اشیای زیبایی‌شناختی و خلاقیتی هستند که به سطوح دیگری از تفسیر و تحلیل نیاز دارند. یافتن مواد بصری در محیط‌های مبتنی بر متن، مستلزم انواع خاصی از مهارت‌های پژوهشی است. به‌کارگیری، به اشتراک‌گذاری، و بازتولید مواد بصری، ملاحظات اخلاقی و قانونی ویژه‌ای را نیز موجب می‌شود. «استاندارد» حاضر به این ویژگی‌های متمایز تصاویر و رسانه‌های بصری می‌پردازد و دانشجویان را برای تحقق ترکیبی از توانایی‌های مرتبط با سواد اطلاعاتی، ارتباط بصری، تفسیر [بصری]، و به‌کارگیری فناوری و رسانه‌های بصری به چالش می‌کشد.

پیاده‌سازی و به‌کارگیری این «استاندارد»

این «استاندارد» ممکن است بنا بر نیازهای برنامه‌دستی و اهداف کلی یادگیری در یک برنامه یا سازمان، کلاً یا جزئاً مورد استفاده قرار گیرد. یک درس مطالعات بصری یا مجموعه یکساله‌ای از دروس مشتمل بر مواد بصری ممکن است بستر مناسبی برای اجرای کامل «استاندارد» حاضر باشند. در موقعیت‌های دیگر، ممکن است این «استاندارد» به عنوان ابزار مستقلی برای آموزش و سنجش مجموعه‌های خاصی از برآیندهای یادگیری، به تنهایی سودمندتر باشد. بسته به نوع تکلیف درسی یا پروژه، این احتمال وجود دارد که دو یا سه استاندارد کاربردپذیر و سودمند، اما بقیه استانداردها نامرتب باشند. پیاده‌سازی این «استاندارد» نیز در رشته‌های گوناگون و بسته به نحوه استفاده از مواد بصری در آن رشته، شاید متفاوت باشد. ممکن است هر رشته‌ای بخواهد برآیندهای خاص و دیگری از آن رشته در یادگیری سواد بصری را بیان کند.

این «استاندارد» یک ساختار خطی را دنبال می‌کند؛ اما اذعان دارد که رفتار اطلاعاتی دانشجوی، تکرارشونده است.^۱ دانشجویان ممکن است به صورت همزمان به تحقیق، تفسیر و ارزیابی بپردازند. برآیندهای یادگیری مناسب را می‌توان بنا به ضرورت به کار گرفت، و یادگیری سواد بصری لزوماً از ترتیب استاندارد ۱ تا استاندارد ۷ تبعیت نمی‌کند.

آموزش سواد بصری نوعاً اقدامی مشترک بین هیئت علمی، کتابداران، موزه‌داران، آرشیو‌داران، حرفه‌مندان منابع بصری، و متخصصان فناوری آموزشی است. تلفیق سواد بصری با برنامه‌دستی به مشارکت و راهبردهای اجرایی مشترک با بخش‌ها و واحدهای دانشگاهی نیاز دارد. کتابخانه‌ها با انتخاب و مهیا کردن

1. Head, Alison J. and Michael B. Eisenberg. Truth be Told: How College Students Evaluate and Use Information in the Digital Age. Project Information Literacy, Information School, University of Washington, 2010. http://projectinfolit.org/pdfs/PIL_Fall2010_Survey_FullReport1.pdf.

منابع تصویری باکیفیت، تهیه راهنامه‌های موضوعی و پژوهشی برای تصاویر، آموزش راهبردهای پژوهش در تصویر و ارتقای آگاهی درباره استفاده اخلاقی از رسانه‌های بصری، نقش مهمی در این فرآیند ایفا می‌کنند. همچنین در کار با دانشجویان به منظور پرورش تفکر خلاق و مهارت‌های ارزیابی - که برای مشارکت در فرهنگ بصری، ضروری هستند - کتابخانه‌ها همکاران مسلمی به شمار می‌روند.

دسترس‌پذیری مواد بصری و نیازهای افراد با توانایی‌های متفاوت - شامل دانشجویان دچار ضعف بینایی - یک نکته قابل تأمل در آموزش سواد بصری و پیاده‌سازی این «استاندارد» به شمار می‌رود. فناوری‌های انطباقی یا کمکی، مانند توصیف‌های صوتی از مواد بصری یا دسترسی چندحالتی به رسانه‌های بصری، می‌تواند از مؤلفه‌های یک راهبرد دسترس‌پذیری برای مواد بصری باشد.

فرآیند تدوین استاندارد

«استاندارد قابلیت‌های سواد بصری» به صورت مشارکتی، به وسیله اعضای کارگروه ویژه «استاندارد سواد بصری «وی ال تی اف» با استفاده از «استاندارد قابلیت‌های سواد اطلاعاتی» به عنوان سند مبنا، نوشته شد. در مارس ۲۰۱۰ «کمیته استاندارد قابلیت‌های سواد اطلاعاتی انجمن کتابخانه‌های دانشکده‌ای و پژوهشی»، از پیشنهاد «گروه گرایش موضوعی منابع تصویری انجمن کتابخانه‌های دانشکده‌ای و پژوهشی» مبنی بر تدوین «استاندارد قابلیت‌های سواد بصری» حمایت کرد. «کارگروه ویژه استاندارد سواد بصری»، پیشینه سواد بصری و استانداردها را بررسی کرد و یک کتابشناسی عمومی در نرم‌افزار «زوترو»^۱ تدوین کرد؛ یک «گروه مشورتی» متشکل از کتابداران، فناوران، موزه‌داران، و مدیران ایجاد کرد؛ وبلاگی برای ارتباط و تعامل جمعی ساخت؛ جلسات و گروه‌های بحث آزاد برگزار نمود؛ و به همکاری با سازمان‌های مختلف پرداخت. اولین پیش‌نویس عمومی این «استاندارد» در فوریه ۲۰۱۱ منتشر شد.

استاندارد، شاخص‌های عملکرد، و برآیندهای یادگیری

استاندارد یک

دانشجوی باسواد بصری ماهیت و گستره مواد بصری مورد نیاز را تعیین می‌کند.
شاخص‌های عملکرد:

۱. دانشجوی باسواد بصری نیاز به یک تصویر را تعریف، و آن را بیان می‌کند.
برآیندهای یادگیری:

الف. هدف از تصویر (مانند: مثال، مدرک، منبع دست اول، تمرکز تحلیل، نقد، توضیح)
را در ارتباط با پروژه موردنظر تعریف می‌کند.

1. Visual Literacy Standards Task Force (VLTF)
2. Image Resources Interest Group (IRIG)
3. Zotero

- ب. دامنه (مثل حوزه، مخاطبان) و محیط (مثل محیط دانشگاهی، وب آزاد) استفاده موردنظر از تصویر را تعریف می‌کند.
- ج. معیارهایی را که تصویر باید داشته باشد (مثل موضوع، محتوای تصویری، رنگ، وضوح، مورد خاص) بیان می‌کند.
- د. مفاهیم و اصطلاحات کلیدی که تصویر مورد نیاز را توصیف می‌کنند شناسایی می‌کند.
- ه. مقررات و عرف خاص هر رشته در استفاده از تصاویر را شناسایی می‌کند.

۲. دانشجوی باسواد بصری مجموعه متنوعی از منابع، مواد و انواع تصویری را می‌شناسد.

برآیندهای یادگیری:

- الف. منابع تصویری را به منظور افزایش آشنایی با تصاویر موجود و خلق ایده‌هایی در رابطه با محتوای تصاویر مرتبط، بررسی می‌کند.
- ب. دامنه، محتوا، و سودمندی بالقوه طیفی از منابع و قالب‌های تصویری (مثل دیجیتالی، چاپی، داده‌پایگاه‌های اشتراکی، وب باز، کتاب‌ها یا مقالات، مخزن‌ها، خلاقیت‌های فردی) را بررسی می‌کند.
- ج. انواع و مواد متفاوت تصاویر و رسانه‌های بصری (مثل نقاشی، چاپ، عکس، تصویر اصالتاً دیجیتالی، مدل‌های داده‌ای) را شناسایی می‌کند.
- د. راه‌های استفاده از تصاویر برای انتقال داده و اطلاعات (مثل نمودار، گراف، نقشه، ترسیمه، مدل، برش مقطعی) را بیان می‌کند.
- ه. تشخیص می‌دهد که برای تولید محتوای بصری جدید، آیا می‌توان تصاویر موجود را اصلاح نمود یا تغییر کاربری داد یا خیر.

استاندارد دو

دانشجوی باسواد بصری، تصاویر و رسانه‌های بصری مورد نیاز را به روش مؤثر و کارآمد پیدا می‌کند و به آن‌ها دسترسی می‌یابد.

شاخص‌های عملکرد:

۱. دانشجوی باسواد بصری مناسب‌ترین منابع و سامانه‌های بازیابی را برای یافتن و دسترسی به تصاویر و رسانه‌های بصری مورد نیاز بر می‌گزیند.

برآیندهای یادگیری:

- الف. منابع تصویری بین‌رشته‌ای و خاص هر رشته را شناسایی می‌کند.
- ب. مزایا و معایب انواع گوناگون سامانه‌های بازیابی و منابع تصویری را بیان می‌کند.
- ج. چگونگی تأثیر حقوق تصویر و محدودیت‌های استفاده از آن بر فرآیند جستجوی تصویر را تشخیص می‌دهد.

د. سرویس‌های تخصصی برخط یا حضوری برای برگزیدن منابع تصویری (مثل راهنماهای پژوهش برخط، کتابداران تصویر و مرجع، موزه‌داران، آرشیو‌داران، متخصصان رشته) را به کار می‌گیرد.

ه. مناسب‌ترین منابع تصویری برای پروژه در دست اقدام را بر می‌گزیند.

۲. دانشجوی باسواد بصری، جستجوهای تصویری مناسب انجام می‌دهد.

برآیندهای یادگیری:

الف. راهبرد جستجوی متناسب با نیاز تصویری و مطابق با منابع در دسترس را تدوین می‌کند.
ب. نقش اطلاعات متنی را در دسترسی به محتوای تصویری تشخیص می‌دهد، و انواع اطلاعات متنی و فراداده‌هایی را که نوعاً با تصاویر همراه هستند (مثل زیرنویس یا دیگر توصیفات، برچسب‌های شخصی یا تولیدشده توسط کاربران، اطلاعات مربوط به پدیدآورنده، نام مخزن‌ها، کلیدواژه‌های عنوان، توصیفات محتوای بصری) شناسایی می‌کند.

ج. می‌داند که تصاویر غالباً به شیوه‌ای متفاوت با اطلاعات متن‌مبنا سازماندهی می‌شوند و این امر بر روش دسترسی به تصاویر اثر می‌گذارد (مثل فقدان امکان جستجوی متن کامل، تفاوت در واژگان‌های کنترل‌شده، فقدان اصطلاحات موضوعی).

د. کلیدواژه‌ها، مترادفات و اصطلاحات مرتبط با تصاویر موردنیاز را شناسایی می‌کند، و این اصطلاحات را با واژگان مورد استفاده در منبع تصویری انطباق می‌دهد.

ه. تصاویر را برای یافتن تصاویر دیگر از طریق اکتشاف، پیونددهی گروهی، موتورهای جستجوی بصری، یا تورق به کار می‌گیرد.

و. پژوهش تصویری و موضوعی را به صورت همزمان انجام می‌دهد و در فرآیند مکرر گردآوری منابع، از اطلاعات فراهم‌آمده از طریق هر یک، در مورد دیگری بهره می‌گیرد.

ز. کیفیت، کمیت، و مناسبت تصاویر بازبایی‌شده را می‌سنجد و در صورت نیاز، راهبرد جستجو را اصلاح می‌کند.

۳. دانشجوی باسواد بصری، تصاویر و اطلاعات منبع را به دست آورده و سازماندهی می‌کند.

برآیندهای یادگیری:

الف. تصویر موردنیاز را با استفاده از فناوری‌ها یا سامانه‌های مناسب (مثل دانلود، کپی‌برداری، اسکن کردن، دوربین)، بازبایی یا بازتولید می‌کند.

ب. در صورت نیاز برای پشتیبانی از هدف پژوهش تصویری (مثلاً با بازدید از محل در مورد آرشیوها، مخزن‌ها، موزه‌ها، مجموعه‌های هنری، کتابخانه‌ها) به اشیای فیزیکی دسترسی می‌یابد.

ج. تصاویر و اطلاعات همراه آن‌ها را به‌منظور بازبایی شخصی، به‌کارگیری مجدد، و استناد پژوهشمدارانه، سازماندهی می‌کند.

استاندارد سه

دانشجوی باسواد بصری، معنای تصاویر و رسانه‌های بصری را تفسیر و تحلیل می‌کند. شاخص‌های عملکرد:

۱. دانشجوی باسواد بصری، اطلاعات مرتبط با معنای یک تصویر را تشخیص می‌دهد. برآیندهای یادگیری:

- الف. با دقت به تصویر نگاه می‌کند و محتوا و جزئیات فیزیکی را مشاهده می‌نماید.
- ب. زیرنویس‌ها، فراداده، و متن همراه تصویر را به منظور یادگیری بیشتر در باره تصویر، می‌خواند.
- ج. موضوع تصویر را تشخیص می‌دهد.
- د. روابط تصاویر با یکدیگر را بررسی می‌کند و تصاویر مرتبط را به منظور حصول تفسیر، مورد استفاده قرار می‌دهد.
- ه. تشخیص می‌دهد که در چه زمانی، اطلاعات بیشتری در باره یک تصویر مورد نیاز است؛ سؤالاتی را برای پژوهش بیشتر تدوین می‌کند؛ و در صورت اقتضا، پژوهش‌های بیشتری انجام می‌دهد.

۲. دانشجوی باسواد بصری یک تصویر را در بافتار فرهنگی، اجتماعی و تاریخی خودش قرار می‌دهد. برآیندهای یادگیری:

- الف. مؤلفه‌های فرهنگی و تاریخی مرتبط با خلق یک تصویر (مثل دوره زمانی، جغرافیا، شرایط اقتصادی، ساختارهای سیاسی، عرف اجتماعی) را توصیف می‌کند.
- ب. اهداف و معانی مترتب بر یک تصویر را در بافتار اصلیش بررسی می‌کند.
- ج. انتخاب‌های انجام گرفته در روند خلق یک تصویر (مثل قاب‌بندی، ترکیب، عناصر لحاظ شده یا مستثنی شده، مرحله‌بندی) را به منظور ساخت معنا یا افزایش تأثیر تفسیر، بررسی می‌کند.
- د. مخاطبان مورد نظر برای یک تصویر را توصیف می‌کند.
- ه. بازنمودهای جنسیتی، قومیتی، و دیگر شناسه‌های فرهنگی یا اجتماعی در تصاویر را بررسی می‌کند.
- ی. بررسی می‌کند که چگونه مخاطبان، بافتار، و تفسیر یک تصویر ممکن است در طول زمان تغییر کند.

۳. دانشجوی باسواد بصری عناصر فیزیکی، تکنیکی و طراحی یک تصویر را شناسایی می‌کند. برآیندهای یادگیری:

- الف. عناصر نمایی^۱، گرافیکی، و زیبایی‌شناختی یک تصویر (مثل رنگ، ترکیب، خط، شکل، تضاد، تکرار، سبک) را توصیف می‌کند.
- ب. فنون، فناوری‌ها، یا مواد مورد استفاده در تولید یک تصویر را شناسایی می‌کند.

1. pictorial

ج. تشخیص می‌دهد که یک تصویر، اصل یا بازتولید است.
د. یک تصویر را برای یافتن نشانه‌های ویرایش، تغییر یا دستکاری (مثل پیرایش، تصحیح رنگ، افزایش کیفیت تصویر) بررسی می‌کند.

۴. دانشجوی باسواد بصری، تفسیر و تحلیل تصاویر را از طریق گفت‌وگو با دیگران، اعتبارسنجی می‌کند. برآیندهای یادگیری:

- الف. در کلاس درس و دیگر بحث‌ها درباره تصاویر، شرکت می‌کند.
- ب. در پی دیدگاه‌های تخصصی و پژوهشمدارانه در باره تصاویر، از جمله اطلاعات و تحلیل‌های ارائه‌شده در منابع مرجع و انتشارات علمی برمی‌آید.
- ج. تحلیل‌ها را با چشم‌اندازها و رویکردهای خاص هر رشته غنا می‌بخشد.

استاندارد چهار

دانشجوی باسواد بصری، تصاویر و منابع آن‌ها را ارزیابی می‌کند. شاخص‌های عملکرد:

۱. دانشجوی باسواد بصری، اثربخشی و اعتبار تصاویر را به عنوان ابزار ارتباطات بصری ارزیابی می‌کند. برآیندهای یادگیری:

- الف. میزان تحقق اثربخش یک هدف خاص به وسیله یک تصویر را ارزیابی می‌کند.
- ب. مناسبت و تأثیر پیام بصری برای مخاطبان مورد نظر را ارزیابی می‌کند.
- ج. راهبردهای اقناعی یا تغییرگر که ممکن است به منظور تأثیر بر تفسیر اثر، در تولید تصویر به کار گرفته شده باشند را نقد می‌کند.
- د. به کارگیری علائم، نمادها و مقررات بصری برای انتقال معنا را مورد ارزیابی قرار می‌دهد.
- ه. تأثیر ویرایش یا دستکاری تصویر بر معنا و اعتبار تصویر را تحلیل می‌کند.
- و. دقت و اعتبار بازنمودهای گرافیکی داده‌ها (مثل نمودارها، نگاره‌ها، مدل‌های داده‌ای) را تشخیص می‌دهد.
- ی. تصاویر را با استفاده از معیارهای خاص هر رشته ارزیابی می‌کند.

۲. دانشجوی باسواد بصری ویژگی‌های زیبایی‌شناختی و فنی تصاویر را ارزیابی می‌کند. برآیندهای یادگیری:

- الف. ویژگی‌های طراحی و زیبایی‌شناختی تصاویر (مثل کاربرد رنگ، ترکیب، خط، شکل، تضاد، تکرار) را ارزیابی می‌کند.
- ب. ویژگی‌های فنی تصاویر (مثل وضوح، اندازه، روشنی، قالب فایل) را ارزیابی می‌کند.
- ج. کیفیت بازتولید تصاویر را براساس شاخص‌هایی مانند دقت رنگ، وضوح، سطوح دستکاری، و مقایسه با دیگر بازتولیدها ارزیابی می‌کند.

۳. دانشجوی باسواد بصری، اطلاعات متنی همراه با تصاویر را ارزیابی می‌کند.

برآیندهای یادگیری:

الف. اطلاعاتی را که همراه با تصاویر است از نظر دقت، اطمینان، و کامل بودن مورد ارزیابی قرار می‌دهد.

ب. مشاهده محتوای بصری را به منظور ارزیابی اطلاعات متنی مورد استفاده قرار می‌دهد.

ج. با مراجعه به منابع متعدد و در صورت نیاز با انجام پژوهش، اطلاعاتی را که با تصاویر همراه است صحت‌سنجی می‌کند.

۴. دانشجوی باسواد بصری در باره اعتبار و دقت منابع تصویری قضاوت می‌کند.

برآیندهای یادگیری:

الف. اطمینان‌پذیری و دقت منابع تصویری را بر اساس ارزیابی اعتبار، و وجود دیدگاه یا سوگیری در آن‌ها بررسی می‌کند.

ب. منابع تصویری را بر اساس ارزیابی کیفیت اطلاعات و تصویر، داوری می‌کند.

ج. به بافتار جدیدی که یک منبع تصویری ممکن است برای یک تصویر ایجاد کند و به این طریق معنای آن را تغییر دهد انتقاد می‌کند.

استاندارد پنج

دانشجوی باسواد بصری تصاویر و رسانه‌های بصری را به صورت اثربخش به کار می‌گیرد.

شاخص‌های عملکرد:

۱. دانشجوی باسواد بصری تصاویر را به صورت اثربخش برای مقاصد گوناگون مورد استفاده قرار می‌دهد.

برآیندهای یادگیری:

الف. برای به‌کارگیری راهبردی تصاویر و رسانه‌های بصری در یک پروژه، برنامه‌ریزی می‌کند.

ب. تصاویر و رسانه‌های بصری مناسب و همراستا با هدف پروژه را برمی‌گزیند.

ج. تصاویر را به صورت هدفمند با در نظر گرفتن معنا، معیارهای زیبایی‌شناختی، تأثیر بصری، و مخاطبان، در پروژه‌ها می‌گنجانند.

د. تصاویر را برای اهداف مختلفی (مثل توضیحات، شواهد، مدل‌های بصری، منابع دست اول، تمرکز تحلیل) مورد استفاده قرار می‌دهد.

ه. از تصاویر برای پژوهش‌های موضوعی و بین‌رشته‌ای، برقراری ارتباط، و یادگیری استفاده می‌کند.

۲. دانشجوی باسواد بصری، فناوری را برای کار با تصاویر به صورت اثربخش به کار می‌گیرد.

برآیندهای یادگیری:

الف. برنامه‌های کاربردی و ابزارهای مناسب ویرایش، ارائه، انتقال، ذخیره، و رسانه‌ای‌سازی را برای

آماده‌سازی تصاویر و کار با آن‌ها به کار می‌گیرد.

ب. الزامات مربوط به قالب، اندازه و وضوح فایل تصویری برای یک پروژه را بررسی، و تصاویر را بر اساس آن‌ها اصلاح می‌کند.

ج. تصاویر را در صورت نیاز از نظر کیفیت، آراستمان، و نمایش (مثل پیرایش، رنگ، تضاد) ویرایش می‌کند.

۳. دانشجوی باسواد بصری از حل مسئله، خلاقیت، و آزمایش برای ترکیب تصاویر با پروژه‌های پژوهشمدارانه استفاده می‌کند.

برآیندهای یادگیری:

الف. روش‌های گوناگون تلفیق تصاویر با کار آکادمیک را تجربه می‌کند.

ب. مهارت‌های تفکر بصری را برای روشن کردن و حل مسائل به کار می‌گیرد.

۴. دانشجوی باسواد بصری به شیوه‌ای اثربخش با تصاویر و در باره آن‌ها ارتباط برقرار می‌کند.

برآیندهای یادگیری:

الف. با اهداف گوناگون (مثل توصیف، تحلیل، ارزیابی)، به وضوح در باره تصاویر می‌نویسد.

ب. تصاویر را به شیوه‌ای اثربخش و با در نظر گرفتن معنا، معیارهای زیبایی‌شناختی، تأثیر بصری، تأثیر بلاغی، و مخاطبان، ارائه می‌دهد.

ج. با افراد دیگر، به صورت منتقدانه در باره تصاویر بحث می‌کند و به بیان ایده‌ها، انتقال معنا، و اعتباریابی استدلال‌ات می‌پردازد.

د. در صورت نیاز، به منظور انتقال معنای تصویر، اطلاعات متنی را (مثلاً با استفاده از زیرنویس، ذکر منبع تصاویر مندرج در یک متن، کاربرد ترکیبی کلیدها یا علائم) به کار می‌گیرد.

ه. در اثربخشی ارتباطات بصری خود و به‌کارگیری تصاویر، تأمل می‌کند.

استاندارد شش

دانشجوی باسواد بصری، به طراحی و خلق تصاویر و رسانه‌های بصری معنادار می‌پردازد.

شاخص‌های عملکرد:

۱. دانشجوی باسواد بصری، مواد بصری را برای طیفی از پروژه‌ها و کاربردهای پژوهشمدارانه خلق می‌کند.

برآیندهای یادگیری:

الف. برای بازنمایی و انتقال مفاهیم، روایت‌ها، و استدلال‌ات به خلق تصاویر و رسانه‌های بصری (مثل نقشه‌های مفهومی، ارائه‌ها، کار-نگاره‌ها^۱، پوسترها) می‌پردازد.

ب. بازنمایی‌های گرافیکی دقیق و مناسبی (مثل نمودار، نقشه، نگاره، مدل) از داده‌ها و اطلاعات می‌سازد.

ج. به خلق تصاویر و رسانه‌های بصری برای مخاطب تعریف‌شده می‌پردازد.

د. محتوای بصری را با هدف کلی پروژه هماهنگ می‌کند.

1. storyboard

۲. دانشجوی باسواد بصری در خلق تصویر و رسانه‌های بصری از خلاقیت و راهبردهای طراحی استفاده می‌کند.

برآیندهای یادگیری:

- الف. سبک بصری و طراحی را مرتبط با اهداف پروژه طراحی می‌کند.
- ب. به منظور تقویت ارتباط کارآمد و انتقال معنا، گزینه‌های طراحی و زیبایی‌شناختی را آگاهانه به کار می‌گیرد.
- ج. برای ترکیب محتوای تصویری موجود با محصولات بصری جدید، خلاقیت به خرج می‌دهد.

۳. دانشجوی باسواد بصری، ابزارها و فناوری‌های متنوعی را برای خلق تصاویر و رسانه‌های بصری به کار می‌گیرد.

برآیندهای یادگیری:

- الف. به کار تجربی با ابزارها و فناوری‌های خلق تصویر اقدام می‌کند.
- ب. بهترین ابزارها و فناوری‌ها برای خلق محصولات بصری را شناسایی می‌کند.
- ج. مهارت خود در کار با طیفی از ابزارها و فناوری‌ها به منظور خلق تصاویر و رسانه‌های بصری را توسعه می‌دهد.

۴. دانشجوی باسواد بصری محصولات بصری خلق‌شده را شخصاً ارزیابی می‌کند.

برآیندهای یادگیری:

- الف. محصولات بصری را که شخصاً خلق کرده بر اساس اهداف پروژه ارزیابی می‌کند.
- ب. محصولات بصری را که شخصاً خلق کرده بر اساس مقررات و معیارهای درون‌رشته‌ای ارزیابی می‌کند.
- ج. در باره نقش محصولات بصری که شخصاً خلق کرده به مثابه موردی از مشارکت معنادار در پژوهش، یادگیری، یا ارتباط، تأمل می‌کند.
- د. به محصولات بصری که شخصاً خلق کرده از طریق گفت‌وگو با دیگران، اعتبار می‌بخشد.
- ه. محصولات بصری را که شخصاً خلق کرده بر مبنای ارزیابی، اصلاح می‌کند.

استاندارد هفت

دانشجوی باسواد بصری بسیاری از مباحث اخلاقی، حقوقی، اجتماعی، و اقتصادی پیرامون خلق و به‌کارگیری تصاویر و رسانه‌های بصری را می‌فهمد، و دسترسی وی به مواد بصری و استفاده او از آنها به شیوه اخلاقی است.

شاخص‌های عملکرد:

- ۱. دانشجوی باسواد بصری بسیاری از مباحث اخلاقی، حقوقی، اجتماعی، و اقتصادی پیرامون تصاویر و رسانه‌های بصری را درک می‌کند.

برآیندهای یادگیری:

- الف. با مفاهیم و موضوعات دارایی فکری، حق نشر (= کپی‌رایت)، و استفاده منصفانه آنگونه که در مورد محتوای تصویری کاربرد دارند، آشنا می‌شود.
- ب. با محدودیت‌های معمول مجوز که استفاده مناسب از تصویر را مشخص می‌کنند آشنا می‌شود.
- ج. حقوق دارایی فکری خالق یک تصویر را به رسمیت می‌شناسد.
- د. مباحث مربوط به محرمانگی، اخلاق، و امنیت در خلق، به‌کارگیری، و هم‌رسانی^۱ تصاویر را شناسایی می‌کند.
- ه. مباحث پیرامون سانسور تصویری را بررسی می‌کند.

۲. دانشجوی باسواد بصری در هنگام دسترسی، به‌کارگیری، و خلق تصاویر، به بهترین شیوه‌های اخلاقی و حقوقی اقدام می‌کند.

برآیندهای یادگیری:

- الف. خط‌مشی‌های سازمانی (مثل موزه‌ها، نهادهای آموزشی) در دسترسی به منابع تصویری را شناسایی، و بهترین شیوه‌های اقدام حقوقی و اخلاقی را دنبال می‌کند.
- ب. در هنگامی که تصاویر بازتولید می‌شوند، تغییر داده می‌شوند، به قالب‌های گوناگون تبدیل می‌شوند، یا در بافتارهای جدیدی منتشر می‌شوند، از حقوق نشر و محدودیت‌های استفاده پیروی می‌کند.
- ج. در هنگام اشاعه تصاویری که شخصاً خلق کرده، اطلاعات مربوط به حقوق و استنادات را بیان می‌کند.

۳. دانشجوی باسواد بصری، استناد تصاویر و رسانه‌های بصری مورد استفاده در مقالات، ارائه‌ها، و پروژه‌ها را ذکر می‌کند.

برآیندهای یادگیری:

- الف. در استنادات و موارد اعلام قدردانی، به منظور رعایت حقوق پدیدآورنده اثر، به خالق تصویر استناد می‌کند.
- ب. اطلاعات منبع را در استنادات و قدردانی‌ها ذکر می‌کند تا بدین ترتیب و به صورت قابل اعتماد، دیگر محققان و پژوهشگران بتوانند مواد بصری را پیدا کنند و به آن‌ها دسترسی یابند.
- ج. با استفاده از سبک مناسب مستندسازی، به مواد بصری استناد می‌دهد.

1. sharing

پیوست ۱: منابع و کتابشناسی

در آماده‌سازی این استانداردها، «کارگروه ویژه» به طیف گسترده‌ای از متون مرتبط با سواد بصری، سوادهای مرتبط، و استانداردهای آموزش مراجعه کرد. کتابشناسی کامل منابع مورد مراجعه در قالب «زوترو» در صفحه «کتابشناسی سواد بصری»^۱ قابل دسترسی است.

منابع اصلی:

Bamford, Anne. *The Visual Literacy White Paper*. Adobe Systems Pty Ltd, Australia, 2003. http://www.adobe.com/uk/education/pdf/adobe_visual_literacy_paper.pdf

Choi, Youngok. "Effects of Contextual Factors on Image Searching on the Web." *Journal of the American Society for Information Science and Technology* 61, no. 10 (2010): 2011-2028.

Green, David. *Using Digital Images in Teaching and Learning: Perspectives from Liberal Arts Institutions*. Academic Commons, 2006. <http://www.academiccommons.org/files/image-report.pdf>.

Information Literacy Competency Standards for Higher Education. Association of College & Research Libraries, 2000. <http://www.acrl.org/ala/mgrps/divs/acrl/standards/standards.pdf>.

Nixon, Andrea Lisa, Heather Tompkins, and Paula Lackie. *Curricular Uses of Visual Materials: A Mixed-Method Institutional Study*. Carleton College, Dean of the College Office, 2008. <http://apps.carleton.edu/curricular/support/assets/CUVMFinal.PDF>.

کارگروه ویژه استاندارد سواد بصری

Denise Hattwig, Chair
University of Washington

Joanna Burgess
Reed College

Kaila Bussert
Cornell University

2. ACRL/IRIG Visual Literacy Bibliography in Zotero
(http://www.zotero.org/groups/acrl_irig_visual_literacy_bibliography)

Ann Medaille
University of Nevada, Reno

استناد:

Hattwig, Denise, Joanna Burgess, Kaila Bussert, and Ann Medaille. Visual Literacy Competency Standards for Higher Education. Association of College & Research Libraries, 2011.
<http://www.acrl.org/ala/mgrps/divs/acrl/standards/visualliteracy.pdf>